

Bucuresci 7 Septembre 1873.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

(Capetu.)

Dupa acesta D. G. Sion, cerundu cuventulu, pronuncia urmatoarele vorbe:

„Nu este anima de omu, si cu atat'a mai pucinu de romanu, care se nu se emotioneza in faci'a unui actu atatu de frumosu, atatu de maretin, si atatu de patrioticu. Venerabilulu nostru donatoru Nasturelu Herescu, descendentulu unei familii patriciane, care numera in istori'a patriei romane mai multe generatiuni, ce s'au distinsu prin devotamentu patrioticu si prin fapte pietose, astadi vine a atitia una nobila emulatiune in tote suflitele generose. Dupa ce a percursu una vietia indelungata, distinsa prin fapte, cari au caracterisatu pe adeveratulu cavaleru, pe adeveratulu crestinu, pe adeveratulu patriotu, elu, in vietia inca, pune temeliile unui monumentu destinatu a perpetua memori'a sea in eternitate. Intru adeveru, candu ne vomu pune inaintre efectele, ce are se produca acesta generosa donatiune in viitoriu, candu ne vomu represinta, ca generatiuni peste generatiuni de juni si de barbati, parasindu vieti'a de petreceri desierte, au se se puna pe lucru spre a capeta premiile fundate de generosulu donatoru, candu ne vomu pune in perspectiva, ca in fia-care anu Romani'a are se serbeze incoronarea unei opere literarie cu premiulu Nasturelu, candu vomu considera, ca inavutirea literaturii romane va ave de resultatu cultur'a intelectuale a unoru generatiuni intregi in stare de a produce si a forma atati'a soldati de civilizatiune in fruntea poporeloru Orientului; candu ne vomu inchipui tote aceste, cade-se, d-loru, se afirmamu, ca viitoriulu natiunii nostre este de desperatu. In desiertu pesimistii se voru lamenta de turpitudinile isolate ale societatii de astadi: virtutea romana immaculata in vinele ginteii nostre si manifestata prin atatea fapte, de cari istori'a nostra este cu mandria plina, va germina fara indoiela cu neincetare pe solulu patriei si va produce mereu patrioti ca Nasturelu, demni de glori'a stramosiesca. Da, d-loru, Romani'a va fi nici una-data lipsita de patrioti adeverati: proba surprinderea ce ne face astadi venerabilulu generalu Nasturelu Herescu.

„Dér' vocea mea, talentulu meu, suntu prea debili pote spre a face elogiulu unei fapte atatu de romanesci; se ne placa a crede, ca nobilii stramosi ai lui Nasturelu si cu deosebire nemuritoriulu logofetu Udristea Nasturelu, carele, sub domni'a cumnatului seu Matheiu Voda Basarabu, traducea si tiparea carti romanesci in coru cu toti acei ce dnpa secolu au facutu sacrificia pe altariulu patriei, astadi, in momentulu acest'a, de susu din ceruri, binecuvintéza nobil'a inspiratiune cu care vine a contribui la pregatirea elementelor de regenerare a natiunii nostre.

„Nu ne remane astadi noua, cari ne cercamu a pastra tabernacululu in care se tiene acestu sacru depositu alu sacrificiului nationale, de catu alu primi cu respectu in veneratiune profunda. Totu-deodata -mi permitu a propune societatii academice:

1. Ca alaturea cu busturile primiloru donatori fericiti Evangelii Zapa si Alesandru Ion I, se se asiedie si bustulu dlui generalu C. N. Herescu, care se se sculpteze in marmura din fondurile societatii;

2. Conformu cu Art. 9 din statutele societatii academice, se proclamamu pe d. generalu C. N. Herescu de membru donatore.

„Implinindune acesta sacra datoria, nu me indoescu, d-loru colegi, ca ve veti uni cu mine a salutá cu recunoscintia acesta nobila figura si a dice:

„Se traesca generalulu Const. N. Herescu.“

D. presiedinte resuma apoi si enuncia sentimentele societatii prin urmatoarele cuvinte:

„Societatea academica romana, patrunsa de nobilele sentimente ale d-lui generalu Const. Nasturelu Herescu, miscata de generosulu actu in favorea literelor si sciintieloru in sinulu natiunii romane, exprima d-lui generalu profund'a sea gratitudine, promite ca va fi unu esecutore fidelu alu literii si spiritului dispositiunilor d-sele, prin ale caror'a bine-faceri speramu, ca se va asigura pentru totu-deaun'a cultur'a natiunii romane, si ca numele generosului fundatoriu va remane nemuritoriu. Fia ca exemplulu datu de d. generalu C. Nasturelu Herescu se deseepte multe animi generose cari se urme pe calea cea frumoasa si salutaria deschisa de acestu adeveratu romanu.

„Dreptu semnu de recunoscintia, societatea academica romana proclama pe d-nu generalu Const. Nasturelu Herescu, membru donatore alu societatii academice romane, care se se inscrie in cartea de aur, conformu Art. 9, liter'a a, din statutele societatii. Bustulu d-sele se va pune langa busturile celoralti fundatori, Evangelii Zappa, Alexandru Ion Cuza.

Se traesca d. generalu Const. Nasturelu Herescu multi ani fericiti spre bucuri'a si mandri'a natiunii romane.

„Aceste cuvinte suntu acceptate cu aclamatiunile unanime ale membriloru, cari striga:

„Se traesca d. generalu Consantinu Nasturelu Herescu.“

Dupa lectur'a reportului comisiunii insarcinata cu cercetarea manuscriptelor de traductiune din Iulius Cesare, pusa la concursu cu unu premiu din fondulu Cuza, si dupa adoptarea conclusiuniloru comisiuniloru, D. A. Odobescu ceru cuventulu si pronuncia:

„Domniloru,

„Adi pentru a dou'a ora societatea academica romana se vede in positiune de a decerne premiulu literariu instituitu de repausatulu marelele Domnitoriu alu Romaniei Alexandru Ion I, si adi ne aflamu in diu'a de 30 Augustu, diu'a onomastica a fostului Domnitoriu, in care pentru antai'a data, estu-tempu, avemu a deplange perderea sea dintre muritori. Suntu acumu diece ani, d-loru, de candu avuseiu fericirea d'a fi organulu prin care Alexandru Ion I. fonda in Romani'a antaiulu premiu de incuragiare literaria, deschidendu astufeliu primulu aventu activitatii societatii nostre; totu densulu e carele a pusu petr'a fundamentale la cele mai multe acte prin cari -si inaltia patri'a.

„Amu socotitu, d-loru, ca nu potemu trece in tacere acesta fericita intemplantu, si ca este una datoria solemnna, providentiale, a nostra, de a ridica vocea aci impreuna cu tier'a intréga, spre a rosti adi cu una pietosa durere cuvintele: eterna se fia memori'a marelui Domnitoriu alu Romaniei Alexandru Ioanu I. Cuza.

Cuvintele d-lui Odobescu suntu acceptate de

toti membrii cu unanima strigare de: fia eterna memori'a lui Alexandru Ioanu I. Cuza.

Apoi D. G. Baritiu citeste interesant'a sa disertatiune istorica asupra bataliei dela Varn'a din anulu 1444, care se accepta cu aplause.

In fine secretariulu generale alu societatii, D. G. I. Massimu, da lectura reportului seu asupra lucrariloru din acesta sesiune in termenii urmatori:

In scurtu tempu, catu a tienutu acesta sesiune, societatea academica romana s'a ocupatu fara pregetu a desbata si resolve tote cestiunile cate reclama una solutiune in sesiunea de estempu.

Din lucrarea fundamentale, caruia societatea a consacratu tota atentiunea si activitatea ce merita importantia acestei lucrari, din dictionarulu limbei nostre, s'a tiparitu in anulu incetatu atatu, pentru catu se provediuse sume in budgetu; din acesta grea si spinosa lucrare au esitu pana acumu la lumina 90 de cole, din cari 15 de glosariu, era 75 de dictionariu, si cu sumele alocate pentru esecutarea aceleiasi lucrari in budgetulu anului urmatoriu tiparirea va merge speramu asia de departe, in catu va remane numai una mica parte de tiparitu dupa sesiunea din 1874.

Dupa ce capeta prin concursu si premia unu tractatu asupra partii analytice a gramaticii romane, societatea publica indata unu concursu si pentru partea sintactica cu terminu de 2 ani si cu unu premiu de 400 galbeni; la care inse nu respunse nici unu concurentu.

Concursulu fu republicatu de a dou'a-ora totu cu terminu de 2 ani, era pe langa premiulu de 400 galbeni, oferitu celuia din concurenti care ar' fi respunsu la tote conditiunile trase in program'a societatii, se adausera si doua accesite, unulu de 200 galbeni si altulu de 100, oferite aceluia din concurenti cari ar' fi respunsu la mai multe din cerintiele programei. Societatea oferise asia dera pentru scrierea syntacticeii romane in totu suma de galbeni 700, inse si de asta-data nimenea nu respunse la apelulu ei. Patrunsa de marea importantia si urgentia a lucrului, societatea, in sesiunea de estempu, dupa mature desbateri, a cautatu se imbunatatesca conditiunile concursului si a decisu se se publice de a treia ora concursu in termeniu de 3 ani si cu premiulu unicu radica tu la suma de lei 10,000.

La apelulu pentru traductiuni de autori clasici antici cu premie din fondulu Zappa, au respunsu estempu numai patru concurenti, unulu singuru pentru Titu Liviu si trei pentru Sallustiu, dera nici unulu pentru ceilalti patru autori pusi de asemenea in concursu. Cercetarea cu scrupulositate a aceluia patru manuscripte a probatu, ca concurentii s'au folositu de observatiunile critice ce comisiunile numite de societate au facutu asupra manuscripteloru incurse la sesiunea anului trecut, traductiunile de estu-tempu s'au aflatu superioare celoru din anulu precedentu, si de aceea convinsa ca concurentii folosindu-se si de observatiunile de estu-tempu pe langa cele de anu, voru presenta la una noua incercare lucrari plausibile si demne de aprobata, societatea a decisu se se republice concursulu in aceleasi conditiuni de tempu si de recompensa. Aceste conditiuni suntu asia de favorabile pentru concurenti, in catu ar' fi in adeveru ceva neintielesu candu toti cei apti a esecuta asemenea lucrari nu s'ar' intreze a lua parte la densele.

Pentru cea mai buna traductiune din Iuliu Cesare de Bello Civili cu anecsele, pusa la concursu cu premiulu de lei 1,200 din fondulu Cuza, au intratu d'oua operate, cari, dupa scrupuloasa cercetare, s'au aflatu, cumu mai pre largu s'a vedutu din lectur'a reportului comisiunii respective, ca nu suntu inferiore celoru cari din acelasi fondu au fostu premiate in sesiunea anului 1871. Crediendu ca severitatea la care e obligata pentru traductiunile de cari fu vorb'a mai susu nu -si are locu si pentru traductiunea din Cesare, societatea a decernutu premiulu aceluia din concurenti, a caruia traductiune s'a aflatu superiöra celei-lalte.

In strimtele margini de medie pecuniare cari stau la despusetiunea ei, societatea a cautatu a lua mesurele ce i s'a parutu mai bune si pentru lucrari ce intra in alte domenii afara de celu literariu in sensu strinsu, la cari prin vointi'a donatoriloru insasi, e consacrata apröpe tota sum'a venituriloru, de cari dispune pana acumu societatea, anume pentru lucrari atingutörie de sectiunea istorica archeologica, s'a decisu a se tipari traductiunea in limb'a romana a opului principelui Cantemir Descriptio Moldaviae, cumu si unu catalogu de anticitalitate ce se afla in museulu Statului, pentru cari societatea prevediuse sumele necesarii in bugetulu anului incetatu, der' cari din impregiurari au ramasu se se esecute in anulu urmatoriu. Ce se atinge de lucrari ce intra in sfer'a sectiunii de sciintie naturali, societatea a avutu se cercetedie d'oua voluminoase tractate tramise de D. Dr. Szabo, si s'a aflatu in placuta positiune de a decerne pentru tractatulu asupra florei judetului Iasi modest'a recompensa de lei 600. Societatea a deliberatu si decisu si asupra reportului facutu de aceeaasi sectiune despre traductiunea unui manualu de geologia transmisu in censurarea societatii de D. N. Popu, profesoru in Nesaudu. Asupra altoru lucrari pentru cari aceeaasi sectiune propusese unu apelu la concursulu barbatiloru speciali, s'a luatü decisiune a se face unu nou apelu cu termine de doi ani si cu premiele de lei 4000 pentru confectionarea chartei geologice a d'oua judetie, de 2000 pentru studiulu geologicu, chimicu si economicu alu locuitoriloru unde se afla petrolu si carbuni fosili in judetiele Prahov'a si Dambovitia, de 1600 pentru analisarea si studiarea apelor minerali din 15 fontini ale tieiei.

Déca la cele pana aci dise vomu adauge cercetarile scrupuloase asupra computelorü, debaterile si votarea bugetului, debaterile si decisiunea de a face bustulu de marmura a unuia din membrii fondatori, a carui mörte deplangemu, a lui Alexandru Ioanu I., lamurirea si solutiunea a multe si diverse cestiuni menunte, ce ar' fi lungu ale enumera aci; atunci ne vomu convinge ca societatea academica romana, in scurtu tempu alu acestei sesiuni, cá si in sesiunile trecute, -si a implinitu cu sanctitate datoriile si póte incheia cu cugetu impacatu acésta sesiune, care e a siéptea dela fondarea si constitutirea ei. Aruncandu una cautatura respectiva asupra scurtului seu trecutü in totu, societatea afla ca nu are a-si imputa nimicu, pentru ca ea a facutu totu ce permiteau mediile materiali de cari a dispusu.

In partea literaria, pentru care singura a avutu desu dela inceputu midiuloce materiali la dispositiunea sa, societatea a facutu, credemu, mai multu de catu ar' fi potutu ascepta cei mai severi cunoscutori de difficultatile reali ale lucratoriloru ce societatea a esecutatu si e pe cale de a esecuta in acésta parte, pentru care, cumu s'a disu, suntu destinate de insisi donatori fondurile puse la dispositiunea societatei. Catu pentru lucrari in celelalte d'oua directiuni, a istoriei si a sciintieloru naturali, societatea a suferitu si suferu inca amara durere, ce credemu ca simte totu romanulu bine cugetatoriu, ca nu s'a potutu da cursu lucratoriloru ce au preparatu si prepara fara pregetu membrii respectivi ai sectiuniloru, de cata intristare este coprinosa societatea, vedindu ca acesti membrii suntü redusi la restrinsele lorü midiuloce particulare spre

a face se ésa la lumina unele fragmente din rezultatele laboriozeloru sale investigatiuni. Inca dela instituirea sa, societatea a cautatu cu persistentia a procura sectiunii istoria archeologica, pentru care inca de atunci optase mai multi membri ai ei, medie materiale pentru realisarea lucratoriloru acestei sectiuni; insasi sectiunea filologica séu literaria, care, din generositate donatoriloru, dispune, cumu s'a aretatu, de mai multe medie materiale, totusi n'ar' potea intinde lucrariile sale pe scara largu pe care s'ar' cere se se faca, candu amu dispune de mai multe medii materiali.

In midiuloculu greleloru impregiurari, in cari ne aflamu, sub admosfera sufocátore de ver-ce aventu alu sentimentelorü nobile, care apasa nu numai asupra tieiei nöstre, ci, cumu se vede, asupra intregului continentu europénu, fapte generöse si adeverate romanesci ca aceea a onoratului si generosului D. Constantinu Nasturelu, despre care ati luatü cunoscintia prin lectur'a testamentului insusi, deschidu natiunii romane peste totu si societatei academice in parte nöua perspective de unu venitoru mai bunu si mai fericitu. Dea Dumnedieu cá esemplulu acestui romanu se fia imitatu de multi alti romani, si atunci ne potemu lingusi ca societatea academica in curendu va fi ceea ce toti dorimu se fia.

Intre cei patru reci pareti, unde se urmaresce in tacere lucrariile sale, societatea a nutritu si nutresce cu caldura de anima acésta ferma sperantia care a condusu pana acumu si va conduce si pe viitoru pasii sei lenti din caus'a impregiurariloru espuse, dér' nu mai pucinu resoluti si progresivi.

Maiestatea Sa Imperatulu si Regele dupa cumu audimu se indura prégratiosu a denumi pre Présanti'a Sa Archiepiscopulu si Metropolitulu Procopiu Ivacicovicu consiliariu intimu alu Maiestatiei Sale.

„Festivitatea instalarei.

Inaltu présantiei Sale a P. Archiepiscopulu si Metropolitulu Procopiu. Ivacicovicu.

Sibiiu in 16/28 Septembre. 1873.

Dupa cumu anunciasemu cu alte ocasiuni Inaltu présantitulu Parinte Archiepiscopu si Metropolitulu nou alesu de congressulu nationalu besericescu alu romaniloru de religiunea gr. or. din Ungari'a si Transilvania se departase dupa alegere spre a depune juramentulu de fidelitate in manile Maiestatiei Sale.

Reintorcundu-se spre loculu nöuei sale resiedintie si unde se afla congressulu in permanentia si aflandu-se despre acésta reintörcere s'au facutu indata dispusetiuni pentru o intempinare démna de unu prelatu asia inaltu alu besericeii. Si asia eri, Sambata inca inainte de nöua öre inainte de amédi in unu numeru mare de trasuri, se indreptara spre gar'a locale membrii congressului cu P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau Popea din partea archidiecesei si cu P. Protopresbiteru Ioanu Metianu cá comissariu congressuale in frunte. La gara se mai aflara unu numeru insemnatu de calareti din protopresbiteratete I si II ale Sibiiului.

La sosirea trenului, in care dupa cumu amu intielesu se afla si Escel. dlu ministru pentru aperearea tieiei Bela Szende, dlu comissariu congressuale intempina pre Escelenti'a Sa cu o cuventare bine alésa pentru ocasiunea acést'a, la carea Escelenti'a Sa miscatu respunse in termini förte parintiesci. Dupa acést'a fiindu Escelenti'a Sa pofritu de P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopu ocupá locu in trasur'a archiepiscopéscu, in carea fu acompianiatu de précuriosu'a sa pana in resiedinti'a archiepiscopéscu. Aci junimea din institululu nostru archidieceसाना si reuniunea sodaliloru cu stindardulu ei formédia spalire, éra la intrare este intempinatu de consistoriulu archidieceसाना sub conducerea P. Archimandritu si Vicariu Archiepescu.

In aceea-si di dupa amédi congressulu se aduna in conferintia spre a se intielege asupra festivitatiei de astadi.

Astadi, la 7 öre demanétia se incepe serviulü Ddiescu de demanétia (Utreni'a). Dupa finirea acesteia se deschide siedinti'a congressului, in carea se cetescu actele respective la alegerea si in-

tarirea alegerei de metropolitu si Archieppu. Escelenti'a Sa Présantitulu P. Archieppu si Metropolitulu resunse si aici celoru ce-lu intempinara cu iubirea-i indatinata.

Dupa cetirea acestor'a si formal'a instalare a nou alesului se incepe indata St'a Liturgia de multiamita sub pontificarea Escelentiei Sale Présantitulu Archieppu si Metropolitulu.

Urméza apoi presentarile corporatiuniloru besericesci civile si militare.

Dupa amédi va fi unu banchetu de 120 persöne la care se voru radicá urmatörele toaste: 1. pentru Maiest. Sa Imperatulu si Regele; 2. pentru Présanti'a Metropolitulu si Archieppulu, 2. pentru Inaltulu regimu; 4 pentru armata si 5 pentru concordi'a intre confessiuni si nationalitati. „Tel. R.“

Cincu-mare 1873. —

Despre stadiulu procesului pentru segregarea portiunii canonice din „gradin'a cailoru“ in intielesulu § 23 Art. de lege LIII ex. 1868 pentru ambele beserici romanesci din Cincu-mare. —

Este de unu mare interesu a aduce la cunoscinti'a on. publicu cetitoriu starea procesului portandu si purtatu pentru de a se segrega a nume pentru beserica gr. cat. din locu prescris'a portiune canonica din pamentulu comunalu numitu „gradin'a cailoru,“ precum si pentru beserica cea gr. ort. locala, numai locu de curte si gradina paroch. din pomenitulu pamentu aflatoriu in livadi'a opidana, in orasiu langa drumulu tieiei in marime de 13 jugere si 800□⁰. —

Despre acésta causa amu cetitu in nr. 83 alu „Gazetei Transilvaniei“ din anulu tr. unu reportu esactu despre starea lucrului acestui'a pana in tömn'a trecuta. — Amu vedutu reproducu si resolutiunea, ce ne au datu comunitatea opidana besericeiloru, prin care se dá intregulu pamentu pomenitu de 13 jugere si 800□⁰ atatu besericii evangelice precatu si preutulu luteranu, dupa cumu au batezatu d-loru geschaeftulu „in schimbu“ din posesiunea si si proprietatea comunei politice pentru totu-deauna, si ambelorü nöstre beserice se dá ér' din celi 800□⁰ unu rosoru förte costisiu langa beserica gr. cat., pre care cresce numai „Hantium spinosum,“ ori „maracini muscalesci,“ care este fora pretiu, ca-ce este locu de strada pre langa beserica gr. cat. si nu póte representá intru aderu neci a 8-a parte din pretiulu fortiatu de 800 fl. v. a., cumu l'au pretiuitu on. comisiune ceruta din Sighisiöra fora de scirea nöstra. — Acésta este egalitate in dreptu sub domnirea Art. de lege LIII § 23 din anulu 1868!!! —

Procederea reprezentantii opidane la pretiurea maieristii cei pustiite de multu si a gradinii cáiloru, este artificiósa, este de totu maiestritia, fora parochia. —

Maieristea cea pustia in marime de 800□⁰ s'a pretiuitu cu 800 fl. v. a. va se dica cu 1 fl. stenginu patratu, precandu unu jugeru de pamentu, va se dica 1600□⁰ petrati s'a pretiuitu pentru 800 fl. v. a., pretiulu maieristei s'au luatü dupa hotarirea comitetulu opidanu p. 2 si 3 5 jugere 533¹/₂□⁰ pentru preutulu luteranu si apoi de döue ori cate 5 jugere 533¹/₂□⁰ pentru beserica luterana adeca 10 jugere 1066□⁰, la olalta 15 jugere 1599¹/₂□⁰ cá cinste pentru beserica luterana si preutulu ei, precandu, nöua ne scotu ochii cu unu pamentu sterilu, spinosu fora pretiu, ca-ce trebuie se se lase de strata in giurulu beserici gr. catolice. — De altu scopu si folosu nui, si neci de curte parochiala si gradina pentru preutulu gr. or. nu se póte calificá acestu locu de maracini. —

Cumca asertele aceste ale nöstre suntü adeverate, citamu aci punctulu doi si trei in sucu ai faimösei hotariri prudenta si circumspecta, care suna:

„Es sei dieses Maierhof-Areale an die beiden Kirchengemeiden, der gr. or. u. gr. cath. Glaubensgenossen in Grossschenck zu schenken, **gleicherweise sei ein dem Schätzwerthe des Maierhofes**

entsprechendes gerichtl. abzuschätzendes **Stück des** Reisegartens gegen den Meierhof aus zu tauschen und überdies das doppelte des Meierhofs zum Tausche ausgeschiedenen Areals des Reisegartens andie hiesig. ev. Kirche zu schenken und in das Eigenthum zu übergeben.“ — Prossit. —

Dómne santule ce mestesiugire si maiestria in acésta hotarire grea de intielesu inse totu numai in favorulu sasescu si in daun'a nóstra. —

Asia se inpartiesce dreptatea si ecuitatea de fratii nostrii sasi in secululu alu XIX in mani'a § 23 alu Art. de lege LIII din an. 1868 pre care ei nu voru alu intielege dupa cumu este stabilitu de legislativa!!! — Óre de ce nu s'a adusu commissiune estimatória inpartiala si nu pre amiculu sasiloru?!!

Acestu concludu maiestritu s'a iotaritu si de adunarea scaunala din 29 Octobrie 1872. — Ambele beserici intielegundu de acésta negociare maiestrita, au compusu unu protestu cumulativu, pre care lau inaintatu Inclit. comitiatu cu plecata rogare cá se bine-voiesca a respinge atare negociare si a indetora pre representantia opidana a segrega conformu legei portiunea prescisa pentru beseric'a gr. cat. care n'are de feliu portiune canonica, si apoi curte si gradina pentru beseric'a gr. or. —

In acestu protestu s'a atinsu, ca noi nu potemu pricepe, ca ce batae de D-dieu au potutu fi aceea, ca maierista pustiita de multu in marime de 800⁰ se absórba din gradin'a cailoru celu mai bunu si roditoriu pamentu 5 jugere si 533¹/₂⁰, de 10 ori si mai diumetate mai multu terenu si mai bunu in tóta privintiá! — Ómenii simplii, nu voru a crede atare pretiure ne mai audita pocita, numai si numai cá se ne scurte oca siunea de a mai poté cere portiunea canonica din pamentulu celu bunu langa drumu in orasiulu aflatoriu intre romani unde si curte parochiala si gradina pentru beseric'a g. or. se potu bene segrega. — Ómenii nostrii nu punu neci unu pretiu pre maieriste, precandu gradin'a cailoru este celu mai bunu pamentu si oblu cá siesu. —

Amu atinsu in protestulu nostru, cá combinatiunea representantii opidane, pre langa scótere de 5 jugere si 533¹/₂⁰ din gradin'a cailoru se se mai iè de dóue ori atata pamentu de acolo pentru beseric'a ev. este o fina si subtila nóua inventiune spre cea mai mare dauna a nóstra. —

Beseric'a este a comunei, preutulu este servitoriu beserice, de ce mai este de lipsa de atare deosebire fina, si subtila intre beserica si preutulu ei?! —

Este adeveru, ca preutulu luteranu capeta pre anu una renta de 2282 fl. 48 cr. m. c. bani gat'a din visteri'a statului cá desarcinare pentru decima, care este aci in acésta suma socotita si despre romanii, carii dedusera decima in natura preutulu luteranu, precandu preutii loru trebuiau se -si castige in sudórea faciei pana loru de tóte dilele. —

Afara de acésta leafa insemnata posede scól'a evangelica o dotatiune de 1500 fl. m. c. din averea comuna a fundului regiu si 500 fl. din cas'a alodiala, din care, fungundu preutulu ev. si cá professoru capeta in bani gat'a una parte dupa órele care le propune in scóla cá professoru de limba maghiara. —

Pre langa aceste emolumente importante possiede acela curte si casa parochiala dela comun'a politica si o portiune canonica spre usufructu in marime de 27 jugere in locurile cele mai bune situate. —

Din acestea impregiurari factice resultéza, ca in tempulu egalitati de dreptu pre bazea legei positive suscitata, nu mi se poté socoti de unu pecatu, ca déra amu fi predomni de idei comunistiche din partea fratilor nostrii sasi, candu noi romanii uniti ceremu pentru beseric'a nóstra care nare de feliu portiune canonica, se ni se usureze incatu se

póte si susistinta preutulu nostru prin segregarea portiunei canonice prescise din „gradin'a cáiloru“ si nu din batujocura de pustia maracínosa, care nu reprezenta pentru noi pretiulu ei cu maiestria atribuitu. — Asia credemu, ca dreptatea si iubirea reciproca aduce cu sine acuma, candu tóte confessiunile patriotice sunt recepte in tíera, ca si beseric'a nóstra gr. cat. se -si capete dreptulu seu de a usua de prescis'a portiune canonica. —

Asemenea au cerutu si greco-orientalii numai locu de curte si gradina parochiala din gradin'a cáiloru si nu s'au potutu inmite la tergulu facutu, ca-ce dupa canóne nu i se poté primi propunerea representantii opidane, si neci ve. consit. archidiec. s'ar' poté invoi la asiá ceva. —

Protest. au coprinsu si alte impregiurari inportanti privitoria la buna armonia, buna intielegere intre romani si sasi, care prin intarirea negociarii din cestiune abuna séma saru altera intre sasi si romani, si mare scarba si superare ar' casianá. —

Ce sórte are acestu protestu nu scimu, ca nu amu primitu neci o incunosciantie desi confratii sasi de influentia aperte ne spunu, ca tergulu s'ar' aplacá din partea inalt. minist. de interne, ca-ce ei -si ar' fi incordatu tóte poterile pana si cu referintele Trifunaz ar' fi vorbitu, numai si numai cá se -si agiunga scopulu, si nóue romaniloru a dónei diumetati din populatiunea opidului nostru, se ni se rapésca pentru vecia oca siunea de a mai poté ameliora esistinta sermaniloru nostri preuti, carii nu capeta léfe banali, neci posedu alta avere, si neci stol'a nu le poté mulcomi cele mai necessarii recerinti cotidiane, precandu fratii loru in Christosu, tragu lefi banali insemnate fora grele slujbe si totusi sunt insatiabili. —

Si de va castigá beseric'a ev. gradin'a cailoru dela comun'a politica, care au spesatu cu miile de geab'a in ventu pentru o móra de ventu, si acuma pentru unu scopu nobilu santu nu voesce se jertfésca nemica, noi nu vomu despera neci decumu in poterea nóstra si in ddiéulu popóreloru celu dreptu si impartialu si le vomu gratulá la castigulu loru celu insemnatu cu preteritiunea nóstra, ignorarea nóstra si vomu esclamá: fericiti cei seraci cu duchulu ca acelor'a este imperati'a ceriuriloru. —

Victori'a loru inse va semená cu alui Pyrrhus. Noi totusi nu desperamu pana acuma in dreptatea inaltului nostru ministeriu respunsabilu, care abuna séma va rumegá bine caus'a de facia si va satisface dreptatii si positiunei legi. — Alta nu cerem. —

Trebue se inregistramu precumca ambele nóstre beserice au petitiunatu mai inainte inca fia-care separatu la representantia opidana pentru segregarea portiunei canonice, si contra resolutiunei faimóse din Fauru 1872 nr. 6, amu inaintatu recursu la on. officiollatu scaunale, care pre recursulu besericii gr. cat, sub nr. 2711—ex 1872 lu transpuse officiulu opidanu spre reportare, precandu pre celu alu bes. gr. or. sub nr. 2710—ex 1872 lu subscernu cu preteritiunea inclitului comitiatu inalt. reg. ministeriu de interne inca in tómn'a trecuta spre ulterióra decisiune. —

Spre bucuri'a nóstra audimu cu positivitate, ca in. ministeriu de interne au aflatu de bine a transpune recursulu ultimu in. ministeriu de culte si instructiunea publica cu inaltulu seu emisu din 7 Decembre 1872 nr. 31,471, din drepte consideratiuni au nimicitu intregulu tergu cu „gradin'a cailoru“ si au ordonatu pertractarea causei din nou si ascultarea ambeloru beserici, ce inse pana acumu nu s'a intemplatu. —

Noi asia credemu, ca inaltulu ministeriu de interne alta decisiune in caus'a acésta a buna séma nu va aduce. —

Nu potemu inse ascunde temerea nóstra ce are basa in procederea persóneloru cu influentia sasesci, carii urgitéza caus'a din cestiune si, sciindu bine, ca caus'a este decisa din partea in. ministeriu

de culte si instructiune publica, voescu a aduce pre in. ministeriu de interne, care se vede, ca nu scia de hotarirea in. ministeriu de culte si instructiunea publica, totu in acésta cauza, in adeveratu conflictu si contradictiune si ne aflamu dér' indetoriti a atrage atentiunea inalteloru ministerii la acésta inportanta cauza cu atata mai multu, ca fostulu r. guberniu transilvanu cu datulu 8 Octobrie 1868 nr. **19,787** au respinsu pre representantia nóstra opidana cu una atare negociare pentru totu-deaun'a din fórte ponderóse motive, cari si astadi sustau in integritatea loru. —

„Mai multi.“

Din marginea Campiei 1873.

In „Neue Freue Prese“ fói'a de demanétia nr. 3065/1873 dedesemu in dilele trecute de unu articulu din Vien'a intitulatu: „Die Lage der Juden in Rumánien“ (Situatiunea jidoviloru in Romania.) 'Mi iau ansa a face tenorulu acestui articulu, in estractu, cunoscutu onoratoriloru lectori, precumu si unele observatiuni asupra lui.

„Interesantulu statu nou Romani'a, „dice,“ continua batjocur'a facia cu cultur'a européna si cu preceptele humanitatii. Persecutiunile jidoviloru nu ajungu la fine, si tempulu de facia nu se pare oportunu de a navali asupra caseloru jidovesci si a le jafui, — a da preste granitia pe nedreptulu si a bantui batrenii, mueri si copii israeliti; si asia se continua cotirea, chinuirea si ducerea jidoviloru la cersire pe cale municipale si legislatória, viéti'a ómeniloru nevinnovati se face nesuferibile si imposibila in multu laudat'a tíera Daco-Romania; se pronuncia — ur'a — barbara facia cu alti credintiosi (anders gläubige) prin mii de impunseturi de acu, de-órece nu cutéza a -si gramadi indignatiunea intregi lume culte prin renoite violentii.

Pentru asta-data numai unele probe ale de jositórei sisteme de strimtorire si violentia ce se eserceze in tempu mai nou in contra jidoviloru in Moldo-Valachia.

In Iasi se folosira cei mai rafinati din consiliulu orasianescu, cari urescu mai multu pe jidani, de una apucatura spre a-si scuturá de pe gutu concurenti'a comerciale a numerosiloru si activiloru locuitori jidovi. Se decretara tóte macelariile (mesernitiele) de unu monopolu orasianescu, si prin urmare macelarii jidovesci devinu eschisi dela acestu cascigu.

Dér' intiept'a legislatiune a Romaniei netedi inca celea ast'a pentru cotirea jidanilrru in unu modu viclénu. Unu proiectu de lege acceptatu dejá de camera dispune, ca productiunea si carcimaritul beuturilor spirituóse se fia si de aici inainte unu monopolu alu statului. Intr'oducerea de monopolu nóue, propinatiunea — carcimaritul — odiósa, asupritória si corumpetória a-o pune pe umerii unei populatiuni, care pana acumu nu o au cunoscutu, da o deslusire indestulatória despre concosciinti'a economiei populare a adunarei legislative din Moldo-Valachia. Dér' spre a pune coróna acestei opere, camer'a din Bucuresci a votatu cu maioritate precumpanitoria (60 contra 12 voturi) precisu escludere jidoviloru dela dreptulu de carcimaritu, si inca cu óresi-care entusiasmu. Si precumu se scie, tratesce cá in Poloni'a, si in Romani'a din tempurile cele mai vechi unu numeru mare de familii jidovesci din carcimaritul de vinarsu. Toti acesti ómeni voru deveni cersitori. Odiulu celu mai stupidu -si facú locu la acea desbatere. Nu numai vetiulu mancatoriu de jidovi (Iuden fresser) si actiatoriu Boliacu, ci si Cogalniceanu, care pretinde a fi erudit, si unu historicu, desvali povestea in-vechita si amarita despre otravirea beuturilor prin jidovi, despre demoralisarea ce o latiescu intre nevinnovatii tierani ai Moldo-Valachiei, ce in ceea-lalta Europa s'au demintitu de seculi, de mii de ori.

Ni se pare a fi tempulu supremu, cá poterile garantatóre se-si redice vocea si se demande acestoru fanatici, faimosi si totu-déuna jucatori pe marii cu tóta seriositatea a tiené contu la opiniunea mariloru popóre culte a le lumii, a nu le accorda indulgentia pana la estremitate, a avé grigia, cá indignatiunea Europei — si déca ne este ertatu a adauge, si a Americi — cu privire la asemenea intemplari se nu strice intr'o diua creatiunea conferentiei parisiane din 1856. Finesce apoi acestu corespondinte cu aceea, ca nu voiesce reulu, ci voiesce esistenti'a paciuita si desvoltarea de statu a Romaniei, ca-ce -si representéza numai convingerea

individuale, dér' scie, ca cu aceea consentiesce intréga lume civilisata."

Se-si intipúiesca acumu on. publicu cetitoriu din cele supra-scrise impertinentia démna de sojulu atare jidovescu, care au ruinatu popóre intregi material-minte, fisice si moralmente! Acésta lepra, aceste lipitori, cari sugu meduv'a din ósele filorú altorú natiuni si popóre, dupa ce s'au stracuratu in unele tieri mai eu incetulu, in alte mai iute, si s'au inmultitu, fara cá se fia trecutu tempulu unei generatiuni, au devenitu pre vicleniile, asupririle si despoiarea popóralorú indigene, nesuferibili, catu in unele tieri s'au sculatu popórele asupra lorú, in alte au fostu gubernale necessitate a lua mesuri, in contrale, si dandui preste granitia, a elibera poporulu de ei.

Deputatulu Ūrméayi aminti in vorbirea sa despre institutul de militii (Honved) tienuta in diet'a pestana in 6 a. l. Iul., ca popórele din Germani'a unita suntu robuste, sanetóse si tari, pe candu in Austro-Ungari'a suntu nationalitati si debile — in poterile fisice.

Pe candu recunóscemu affirmatiunea memoratului d. deputatu de adeverata, trebue totu-odata se observamu, ca neci in Prusi'a neci in tierile si provintiile ei anectate intrarea jidanilor, catu se se asiédia in comune la tíera, nu au fostu permisa, si prin urmare locuitorii Germaniei de astadi nu au fostu storsi de avere catu se fia devenitu proletari si rabdatori de fóme, se fia beutu beuturi spirituóse otravite si spurcate de jidani, se fia mancatu pane din farina mestecata de acei scarnavi, cu creta, cu farina de masere etc: si asia ei potú fi robusti, sanetosi si tari, pe candu in Galiti'a si Bucovin'a lepr'a jidovésca slabesce de multi ani poterea materiale si fisica, dandui se inghitia inca de teneru atari beuturi, ale carora urmari se potú asemena cu cele ale unui arbore, ale caruia mai multe radeciuni fura róse pe diumetate de vermi si crescerea i se intempla suferindu, totu asia desvoltarea lui in inaltime si in grosime.

(Va urmá).

Deva in 8/20 Septembrie 1873.

(Asociatiunea generala internationala pentru educatiune) va tiené acestu anu adunarea generala la „Cassel in Germani'a," in 29 Sept. si 1 Oct. Cá membra a societatii si plenipotenta generala pentru Romanime, amu onóre a face cunoscutu Dómnelorú romane ce ar' dori se assiste la acésta solemnitate de interesu atatu de importante, ca ori care dama romana póte aflá la Cassel pentru acea ocaziune cortelu gratuitu, adresanduse la D. G. Wiegand, librariu in acelu orasiu. Tóte companiele de cai ferate germane — afara de Staatsbahn, dau carti de transportu pentru Cassel si in dereptu cu pretiulu diumetate. Serbarile asociatiunei se voru tiené la „Wilhemshöhe," locu memorabile prin captivitatea lui Napoleone alu III. Disertatiuni asupr'a copiilorú, asupr'a culturai popórelorú, asupr'a aredicarii femeilorú la nivelulu moralu cerutu de civilisatiunea moderna, voru fi numeróse si tienute de ilustratiuni sciintifice a diverselorú nationalitati. —

Costantia de Dunca-Schiau.

Noutati diverse.

— (Loteri'a din Dev'a,) avendu a se trage curenlu, rogamu pre toti domnii ce au losuri neplatite, — suntu la 4000, — a ne spedá banii neintardiatu. —

Totu odata comitetulu face cunoscutu, ca — precum se vede chiaru pe losuri, numerile castigatórie se voru publicá prin diariile romane; deci orce cerere d'a se tramite pe la possessorii de losuri liste de numerile esite la sórte, voru remané fora respunsu. Comitetulu nu póte luá asupr'a sa o corespundintia atatu de intinsa si de costisitória.

— (Se aduce la cunoscenti'a onorabilului Publicu,) cumca adunarea generala a societatii alumneului natiunalu din Temisióra, ce in

limitele statutelorú in totu anulu s'a indatenatu a se tiené in lun'a Septembrie, estu tempu nu s'a potutu neci se póte convocá pe acestasi tempu din caus'a epidemiei ce bantue tóte partile vecine. Deci tempulu tienerei adunarii generale se va publicá in in celu mai scurtu tempu in data ce ea va aparé posibilu.

Temisióra in 6/18 Septembrie 1873.

Comitetulu alumneului.

Mai nou.

Castelaru, dupa ce cortesii Ispaniei s'au suspinsu pana la 2 Ian 1874 a remasu cá dictatore si dela elu se speru tóte bune. Banulu Croatiei inca se instaléza. Regele Victoru Emanuele s'a reintorsu din Berlinu cu o despartire pre amicabile cu Imper. Wilhelmu.

Nr. 214/1873.

1—3

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminaru de adunarea generala a Asociatiunei transilvane, tienuta in 1872 la Sabesiu p. XVII, adoptatu in siedinti'a de astadi, si pentru anulu 1873/4, se publica prin acésta concursu la urmátóriale stipendia si ajutória:

1. La unu stipendiu de 150 fl. v. a. pentru unu juristu in patria.
2. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu gimnasistu.
3. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu elevu dela scól'a reale.
4. La 6 ajutória de cate 50 fl. v. a. pentru 6 sodali de meseria, cualificati de a se face maiestri.
5. La 20 ajutória de cate 25 fl. v. a. destinate pentru 20 invetiacei de meseria.

Terminulu concursului pentru stipendiale si ajutórele susu amentite se defige pre 20 Octobree cal. nou 1873.

Concurentii de sub pos. 1, 2 si 3, au de asi asterne la comitetulu Asociatiunei inne, pana la terminulu sus indigitatu concursele lorú, prevediute: a) cu carte de botezu, b) cu testimoniu de pre semestrulu II-lea anulu scol. 1872/3, c) cu testimoniu de paupertate, d) cu reversu despre aceea, cum ca agiungundu la stare, se voru face membrii Asociatiunei, si in fine, concurentii la stipendiulu de sub pos. 1, voru avé de a mai alaturá la concursale lorú, si reversu despre aceea, cumca absolvindu studiale, se voru aplicá in patria in catu -si voru aflá postu corespundiatoriu.

Dela concurentii la ajutóriale de sub post. 4, pre langa atestatu de botezu, se recere, cá se produca adeverintia dela maiestrulu respectivu, despre aceea, cumca suntu cualificati de a se face maiestri.

Ér' dela concurentii la ajutóriale sub post. 5, pre langa atestatul de botezu, se recere adeverintia dela maiestrulu resp. despre desteritatea si diligenti'a in meseri'a, cu carea se ocupa.

Fostii stipendiatu pre anulu trecut, cari prin producerea documentelorú de progressu in studia, au satisfacutu conditiunilorú recerute, se lasa si pre anulu scol. 1873/4 in usuarea avutelorú stipendia, inse cu aceea conditiune, cá se produca documentu de inmatriculare dela directiunile institutelorú respective, ca astufeliu se se póta face dispositiunile de lipsa pentru asemnarea stipendialorú conferite si pre anulu scol. 1873/4.

Din siedinti'a lunaria a comitetului Asociatiunei transilvane tienuta la Sibiu in 23 Septembrie 1873.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a comunala confessionala in comun'a fosta granitiarésca Mititeiu, se escrie concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu de 120 fl. v. a. quartiru liberu si 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se-si ascérna suplicele lorú documentate dupa legea scolara pana in 25 Octobree 1873 la acestu senatu.

Mititeiu in 14 Septembrie 1873.

Senatulu scolasticu comunalu confes.

Basilu Sioldea
3—3 parachu gr. cat., cá presied.

Nr. 15/comit. scol. conf. 1873.

3—3

Escriere de concursu.

Devenindu vacantu postulu de invetiatoriu la scól'a confessionale elementaria gr. cat. din Salv'a prin abdicerea fostulu invetiatoriu, spre ocuparea acestui postu se escrie concursu:

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu: Salariulu fipsatu cu 200 fl. v. a. pe anu, quartiru liberu si gradina de pomeritu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a -si asterne documintele necessaria subscribului presidiu pana in a 20-a Octobree 1873 st. nou.

Din siedinti'a comisiunei scolare confes. gr. cat. tienute in Salv'a, in 27 Iuliu 1873.

Presiedintele Notariulu
Ioanu Catone. George Belteagu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de submedicu in comun'a montana Buciumu, — in comitatulu Alb'a inferióra, — cu care este impreunatu unu salariu anualu de 550 fl. intertimentu pentru unu calu 120 fl. si 60 fl. bani de cortelu, precum si drep-tulu de pensiune dupa normele de statu, se descrie concursu.

Doritorii de a competi la acestu postu, suntu pofititi, cá cererile instructe cu documintele recerute, prelanga perfecta cunoscentia a limbei romane se le substérna la „comitetulu fondului pisetalu alu Abrudu-Rosiei," pana la 26 Septemvrie a. c. cá terminu inclusivu, prelanga acea observare, ca alesulu va debú se locúesca in insasi comuna Buciumu.

Abrudu in 25 Augustu 1873.

Dela comitetulu fondului pisetale alu Abrudu-Rosiei.

Simeonu Balinth
3—3 presiedinte.

VENDIARE DE BUNURI.

In comun'a Hosszutelke (Dostadt) comitatulu Albei inferióre processulu Singatinului se afla de datu in arenda unu bunu constatoriu din 600 jugere, séu si de vendutu cu totulu. Mai deprópe se póte trage informatiune prin posta cu scrisori francate la adressá „F. M. Nagy Enyed." 6

Cursurile

la bursa in 30 Septembrie 1873 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 42 ¹ / ₂ cr. v. a
Napoleoni	—	—	9 " 07 " "
Augsburg	—	—	108 " 50 " "
Londonu	—	—	118 " 70 " "
Imprumutulu nationalu	—	—	72 " 60 " "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68	55	" "
Obligatiunile rurale ungare	75	50	" "
" " temesiane	72	75	" "
" " transilvane	72	50	" "
" " croato-slav.	74	50	" "
Actiunile bancei	—	—	961 " " "
" creditului	—	—	217 " 50 " "